

Hallitus 1.2.2017 § 6 Liite 1
Hallitus 6.3.2017 § 4 Liite 1
Yhtiökokous 18.5.2017 § 5 liite 3

SOSIAALITAITO

SOCIALKOMPETENS

Toimintakatsaus 2016

Sosiaalitalo Oy – Socialkompetens Ab
Seutulantie 3-5 A
04410 Järvenpää
Y-tunnus 1765926-6

Esipuhe

Vuoden 2016 toimintaa luonnehti:

- sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen ja maakuntauudistuksen säädöspohjan laatiminen, keskeisten periaatteiden, suunnittelun ja toimeenpanon valmistelu
- useiden merkittävien alaa säätelevien lakien toimeenpano ja voimaan tulo (esim. laki sosiaalihuollon ammattihenkilöstöstä)
- perustoimeentulotuen siirron Kelaan vuonna 2017 valmistelu
- Kansa koulu – sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain vaatimukseen valmistautuminen => kirjaaminen, Kanta
- hallituksen kärkihankkeiden alueellinen valmistelu ja toimeenpano

1.2.2017, 6.3.2017

Sosiaalitaito Oy – Socialkompetens Ab:n hallitus

Tiivistelmä

Vuonna 2016 aikana Sosiaalitaidon toiminta toteutui seuraavasti:

Kehittämistoiminta

Sosiaalitaito hallinnoi ja koordinoi seuraavaa kehittämistoimintaa:

- sosiaalihuoltolain toimeenpanoon liittyvä kehittämissuunnitelma
- ikäihmisten palvelujen seudullinen kehittäminen ja Kotona Kotoa Kotiin -kehittämiskokonaisuus
- hallituksen Kärkihankkeisiin (Ikäihmisten kotihoito ja kaikenikäisten omaishoito, Lasten, nuorten ja perheiden palvelut) sisältyvien Länsi- ja Keski-Uudenmaan kuntien hankekokonaisuuksien suunnitteluun ja toimeenpanoon osallistuminen
- sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain toimeenpano: Kansa-koulu hanke
- sosiaaliasiamestointi seitsemän kunnan alueella ja potilasasiamestointi neljän kunnan alueella
- juridinen tuki sosiaaliasiameskuntien sosiaalihuollon työntekijöille
- ammattilaisten verkostojen ylläpitäminen ja vahvistaminen

Tiedon hallinta, tietoperustan vahvistaminen ja osaamisen lisääminen

- alueellinen hyvinvointitieto: nelivuotiaiden lasten kokemuksia päivähoitosta ja arjesta, viidesluokkalaisten lasten kokemukset omasta hyvinvoinnista 2016, Ikäihmisten asiakaskokemusselvitys 2016
- tiedonhallintaan liittyvää kehittämissuunnitelma: optimaalinen palveluverkko ja simulointityökalu (Keski-Suomi)
- sosiaaliasiamestointi ja potilasasiamestointi toiminnastaan
- palvelujen tila -selvitykset (5)
- SIFT -Paljon palveluja käyttävien asiakkaiden palveluprosessit ja palvelupolut
- Selvitys sosiaalihuollon henkilöstötilanteesta (STM)

Vaikuttaminen ja muu yhteistyö:

- tutkimus- ja oppilaitosverkostot ja yhteenliittymät (Laurea alueneuvottelukunta)
- alueellisten ja valtakunnallisten asiantuntijaelinten työskentely
- kuntien alueelliseen ammatilliseen yhteistyöhön osallistuminen (KU, LU)
- verkostojen ylläpito ja yhteistyön koordinointi

Vuosi 2016 lukuina

Valmistuneet selvitykset: 9

Toteutuneet kehittämishankkeet: 2

Järjestettyjä seminaareja 9, joissa tavoitettiin 850 alueen ammattilaista

Tehtyjen selvitysten kautta tavoitettiin 3300 kuntalaista

Työntekijöitä 15, joista 5 pysyvää

Sisällys

Esipuhe		2
Tiivistelmä		3
1	Tausta	5
2	Sosiaalitaidon toiminnan sisällöt	7
3	Toimintojen toteutuminen sisältöalueittain vuonna 2016	12
4	Huomioita Sosiaalitaidon vuoden 2016 toiminnasta	13
5	Lopuksi	15
Litteet		16

1 Tausta

1.1 Yhtiön osakepääoma

Yhtiö on perustettu 14.12.2001 ja merkitty kaupparekisteriin 4.6.2002. Yhtiö toimii sosiaalialan osaamiskeskuksena ja välittää sosiaalialan erityispalveluja sekä järjestää sosiaalialan yhteistyötä, tutkimusta ja kehittämistä (yhtiöjärjestys).

Yhtiön vähimmäisosakepääoma on 66.000 € ja enimmäispääoma on 264.000 €. Yhtiön osakkeenomistajina on 14 kuntaa Länsi- ja Keski-Uudenmaan 15 kunnasta (Liite 1). Omistajakunnat ovat sitoutuneet tukemaan Sosiaalitaidon toimintaa osakassopimuksen mukaisella vuosittaisella toiminta-avustuksella, joka on osakemäärä x 290€.

1.2 Hallinto ja talous

Vuonna 2016 hallituksessa oli kahdeksan (=> 19.5.2016) ja 19.5.2016 jälkeen yhdeksän varsinaista jäsentä ja kolme varajäsentä. Hallituksen puheenjohtajana toimi 19.5.2016 asti Pirkko Hynynen, työkäisten palvelulinjajohtaja, Perusturvakuntayhtymä Karviainen ja 19.5.2016 jälkeen Päivi Klami, hallinto- ja kehittämispäällikkö, Tuusulan kunta. Sosiaalitaidon hallitus kokoontui vuoden 2016 aikana 5 kertaa.

Sosiaalitaidon valtionavustus oli noin 172.800 € ja osakassopimuksen mukainen kuntien toiminta-avustus vuonna 2016 oli 101.500 €. Yhtiön tilikauden liikevaihto oli 310.186,45 (2015 173.485,31 €; 2014 145.027,28 €) ja kokonaistuotot 522.097,76 (2015 663.421,04 € /TA 664.600 € ero 0,2 %; 2014 712.088,70 €). Tilikauden tappio on 84.764,17 (2015 – 7.373,81 € ;2014 -74,11 €). Yhtiön tilintarkastaja oli Vesa Toivonen, tilintarkastaja, HT, BDO Oy.

Valtionavustus: osaamiskeskustoiminnan perusrahoitus on kohdennettu vakinaisen henkilöstöön (toimitusjohtaja, kehittämispäällikkö, talous- ja toimistosihiteeri) ja perustoiminnan kuluihin (tilat, laitteet, toiminnasta aiheutuvat muut kiinteät kulut).

Kuntien toiminta-avustus: kehittämiskoordinaattori / alueellisen hyvinvointitiedon tuottaminen, sosiaalipalvelujen prosessien kehittäminen.

Hankerahoitus: rahoituslähteinä olivat mm. THL¹:n /Kansa-koulu -hanke ja kunnat / Kotona, kotoa, kotiin. Hankerahoituksella Sosiaalitaidossa toteutui vuonna 2016 noin kaksi henkilötyövuotta.

Asiantuntijapalvelut: palvelutoimintana tuotettiin sosiaali- ja potilasasiamiehen palvelut, juridista tukea sosiaaliasiamieskuntien henkilöstölle, ikäihmisten palvelujen kehittämistyön koordinointi, optimaalisen palvelun verkon selvitys ja simulointityökalun rakentaminen. Lisäksi toteutettiin erilaajuisia selvityksiä, kartoituksia ja arvioiteja.

Yhtiössä työskenteli 15 henkilöä eripituisissa työsuhteissa suunnittelu- ja projektitehtävissä. Näistä pysyvissä työsuhteissa oli viisi.

Sosiaalitaito on osa Etelä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskusten verkostoa (ESO). Verkoston muodostavat Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus Socca, Päijät-Hämeen ja Itä-Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Verso sekä Sosiaalitaito Oy –

¹ Terveysten ja hyvinvoinnin laitos

Socialkompetens Ab. Sosiaalialan osaamiskeskusten välisen sopimuksen mukaan osaamiskeskusten yhteistyöelimenä toimi ESO:n koordinaatioryhmä, joka ei kokoontunut vuonna 2016.

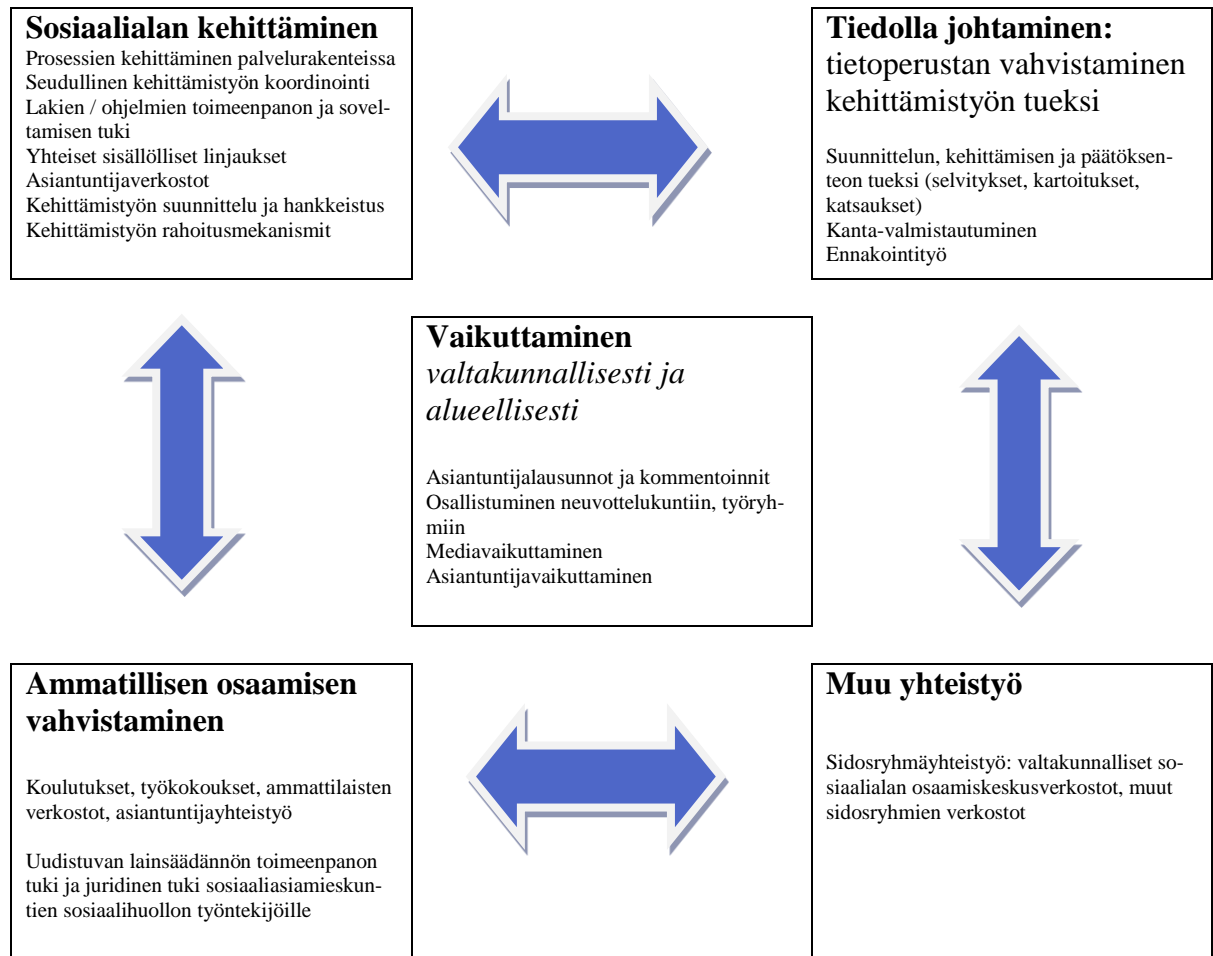
1.3 Valtakunnallinen sosiaalialan osaamiskeskustoiminta

Sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaa ohjaa sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan neuvottelukunta. Neuvottelukunnassa Etelä-Suomen edustajana toimi Marja-Liisa Remes (Socca). Neuvottelukunta kokoontui kaksi kertaa vuonna 2016. Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan neuvottelukunnan valmistelu-elimenä toiminut jaos (sosiaalialan osaamiskeskusten johtajat) kokoontui kahdeksan kertaa. Sosiaalitaidon henkilöstö osallistui sosiaalialan osaamiskeskusverkoston sisällölliseen yhteistyöhön ja verkostoihin.

2 Sosiaalitaidon toiminnan sisällöt

Sosiaalitaidon toiminnan peruslinjaukset toteuttavat omistajakuntien ja yhteistyökumppaneidemme näkemyksiä. Näiden linjausten mukaan rakennettiin Sosiaalitaidon toimintasuunnitelma 2016.

Sosiaalitaidon toiminta muodostuu viidestä tehtävästä, joiden sisällöt ja toteutus limittyvät osin toisiinsa. Tehtävien operationalisointi toimeksiannoiksi tapahtuu tiiviissä yhteistyössä kuntien kanssa ja täydentyä prosessien edetessä.

Sosiaalialan kehittämistyö ja sen organisointi

Sosiaalialan kehittämistyön tuloksena kunnissa / seuduilla sosiaali- ja siihen läheisesti liittyvät muut palvelut (terveys-, sivistys- ja nuorisopalvelut jne.) järjestetään tarkoituksenmukaisesti (rakenteet, toimintatavat, vaikuttavuus, laatu-kustannussuhde). Palvelut ovat vaikuttavia ja taloudellisia.

Tehtävä	Tehtäväkokonaisuuden konkretisointi ja arvioinnin kohteita
<p>Sosiaalialan kehittämistyö ja sen organisointi</p> <p>Kehittämistyön suunnittelutyöryhmät, ammattilaisten verkostot, oppilaitosverkostot, eri palvelualueiden sisältöryhmät, sosiaali- ja terveysjohdon kanssa tehtävä yhteistyö, yhteistyö palvelujen tuottajien ja järjestöjen kanssa</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ osallistutaan kuntien näkökulmasta keskeisiin foorumeihin (hanketyö, asiantuntijatyöryhmät) ▪ asiantuntijaverkostojen luominen ja kokoaminen ▪ tutkimus- ja oppilaitosverkostojen ylläpitäminen (mm. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, korkeakoulu, II-aste, valtakunnalliset järjestöt) ▪ hankesuunnittelu ja hankkeiden kokoaminen, käynnistäminen ▪ henkilöstöryhmien ja verkostojen ylläpito (eri substanssi- ja ammattiryhmiä) ▪ toteutetaan yhteistyössä sosiaalialan ajankohtaisseminaarit ▪ lainsäädännön toimeenpanon tuki <p>Mm. palvelujen rakenteiden ja prosessien kehittäminen, toimintatapojen kehittäminen, tiedonhallinta, vaikuttavuus, ohjauksen ja johtamisen kehittäminen, henkilöstön osaamisen vahvistaminen ja työhyvinvoinnin tukeminen.</p>
<p>Verkostot</p> <ul style="list-style-type: none"> • toimintansa käynnistäneet kehittämisverkostot: ylläpito, vahvistaminen ja suunnitelmallisuuden lisääminen • järjestöyhteistyön vahvistaminen erityisesti hanketoiminnassa <p>Hanketoiminta, kehittämistyö, muu yhteistoiminta</p> <ul style="list-style-type: none"> • seudullinen kehittäminen (lapsi- ja perhepalvelut, aikuissosiaalityö, vammaispalvelut) • sosiaali- ja potilasasiamiestoiminta seudullisena • ikäihmisten palvelujen verkostot (mm. omaishoidon koordinaattorit, ikäihmisten palvelujen päälliköt, ympärivuorokautisen hoidon päälliköt/kehittäjät, gerontologisen osaamisen lisääminen) • lainsäädäntöön liittyvät koulutukset / työkokoukset • Morfeus (Aalto –yliopisto, Laurea) • Kotona Kotoa Kotiin -kehittämisohjelma (2016 - 2017) / Kotihoito: 9 kuntaa ja ympärivuorokautinen hoito: 13 kuntaa. • hallituksen kärkihankkeiden (Ikäihmisten, kaikenikäisten omaishoito ja lasten, nuorten ja perheiden palvelut,) alueellisen toimeenpanon suunnittelu ja valmistelu (THL & sosiaalialan osaamiskeskukset) • Kansa-koulu-hanke, alueellinen koordinointi ja toteutus, kirjaamisvalmentajien valmennus 	

Tiedolla johtaminen: tietoperustan vahvistaminen kehittämisen, suunnittelun ja päätöksenteon tueksi

Tuloksena on, että toteutettava kuntien kehittämistyö perustuu tutkittuun tietoon sekä tuottaa uutta alueellista tietoa hyvinvointistrategiseen työhön ja kehittämistyön, päätöksenteon ja suunnittelun tueksi.

Tehtävä	Tehtäväkokonaisuuden konkretisointi ja arvioinnin kohteita
<p>Tiedolla johtaminen</p> <p>Tiedon tuottaminen ja soveltaminen kehittämistyön tueksi</p> <p>Tiedon tuottaminen, kokoaminen ja jalostaminen: selvitykset, kartoitukset, vaikuttavuuden arviointi, ennakoiva arviointi, julkaisut</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ selvitykset, kartoitukset: Länsi- ja Keski-Uudenmaan kuntien ja seutujen käyttöön • oppilaitos- ja tutkimusyhteistyö (korkeakoulut): opinnäytetyöt ja harjoittelujaksot • tutkiva ja arvioiva työote: toteutetaan sekä omassa toiminnassa että kuntien kanssa tehtävässä yhteistyössä <p>mm. Omat selvitykset ja kartoitukset</p> <p>Tutkimusyhteistyö: korkeakoulu yhteistyö, II-asteen oppilaitosyhteistyö, Terveiden ja hyvinvoinnin laitokset</p>
<p>Selvitykset ja kartoitukset:</p> <p>Lastensuojelun tila Länsi- ja Keski-Uudellamaalla 2015 Ikäihmisten palvelujen tila Länsi- ja Keski-Uudellamaalla 2015 Aikuissosiaalityön ja toimeentulotuen tila Länsi- ja Keski-Uudellamaalla 2015 Vammaispalvelujen tila 2015 Kehitysvammahuollon tila 2015 Nelivuotiaiden lasten kokema hyvinvointi kotona ja päivähoitossa 2016 Viidesluokkalaisten lasten kokema hyvinvointi 2016 SIFT –paljon palveluja saavien asiakkaiden palvelupolun ja -prosessin Optimaalinen palveluverkko ja simulointityökalu (K-S) Työajan seuranta koti- ja ympärivuorokautisessa hoidossa, kotihoito 7 kuntaa ja ympärivuorokautinen hoito 12 kuntaa (KKK-kehittämishohjelma) Asiakaskokemuskeskustelut koti- ja ympärivuorokautisessa hoidossa (14 kuntaa) Sosiaaliamiehen ja potilasiamiehen selvitykset toiminnastaan STM:n henkilöstöselvitys</p>	

Tiedolla johtamisen sisältöjen kohdentuminen:

<p>Palvelurakenne, palvelujen käyttö, kustannukset</p> <ul style="list-style-type: none"> • palvelujen tila -selvitykset (5) • palvelujen yhteiset tietomääritykset • tiedonhallinnan kehittäminen • asiakaskokemus -selvitys (ikäihmisten kotihoito) 	<p>Kuntalaistieto</p> <ul style="list-style-type: none"> • Viidennen luokan oppilaiden hyvinvointi ja terveys 2016 • Neljävuotiaiden lasten kokemuksia päivähoitosta ja kotoa 2016
<p>Sosiaalityön /-alan työn toteutumisen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Työajan kohdentumisen tarkastelua (useita) • Prosessikuvauksia • Asiakastyön yhtenäisten tietosisältöjen määrittely (lastensuojelu) 	<p>Tiedolla johtamisen tuki</p> <ul style="list-style-type: none"> • työkokoukset • muutosprosessien tuki

Ammatillisen osaamisen vahvistaminen

Tavoitteena on, että alan henkilöstö on ammatillisesti osaavaa, työskentelymenetelmät ovat joustavia ja nykyaikaisia, lainsäädännön tuntemus on vahvaa, asiakkaan saama palvelu ja kohtelu ovat hyviä.

Tehtävä	Tehtäväkokonaisuuden konkretisointi ja arvioinnin kohteita
<p>Ammatillisen osaamisen vahvistaminen</p> <p>Ammatillinen osaamisen vahvistaminen Johtamisen tuki</p>	<p>koulutukset / seminaarit / työkokoukset asiantuntijaverkostot juridinen tuki sosiaaliasiamieskuntien sosiaalihuollon työntekijöille</p> <p>yhteistyö korkeakoulujen kanssa yhteistyö järjestöjen kanssa</p>
<p>Koulutukset:</p> <p>Uudistuvan lainsäädännön toimeenpanoon liittyvät koulutukset Substanssikohtaiset seminaarit, työkokoukset ja verkostot</p> <p>Koulutukset suunnitellaan yhdessä kuntien asiantuntijoiden ja oppilaitosten kanssa.</p> <p>19.1. LaTo-hankkeen loppuseminaari (20 hlöä) 10.2. Kansa-koulu-hankkeen käynnistystilaisuus (35 hlöä) Elo-D –havainnoijien (28 hlöä) koulutus / 10 kuntaa (5 koulutuspäivää ja 14 ohjattua palautetilaisuutta) Lean –johtaminen ja prosessikehittäminen: menetelmäkoulutus/työpaja (11 kpl) (kotihoito 9 kuntaa ja ympärivuorokautinen hoito 13 kuntaa) 17.2. Hyvin menee elämä, 130 hlöä 12.5. ”Yksikin hoitaja voi muuttaa ikäihmisen elämän”, 164 hlöä 25.8. Perustietoa muistisairauksista, 140 hlöä 12.10. Ymmärrä - tule ymmärretyksi, 162 hlöä 15.12. Alkoholi ja muistisairaus, mielenterveys ja muistisairaus, 116 hlöä Tuotettu ”Hoivakoti Helahoito”-opetusvideo ja ideapaketti kehittämistilaisuuden vetäjän avuksi ympärivuorokautiseen hoitoon. Materiaali käytössä 14 kunnassa.</p> <p>Kansa-koulu-hankkeen valmentajavalmennus (noin 60 / 4 pv) ja verkostoyhteistyö</p>	

Vaikuttaminen sosiaalialalla

Sosiaalitaito toimii aktiivisesti ja välittää alan osaamista, tietoa, kokemusta ja asiantuntijuutta lainsäädännön, ohjelmien, valtakunnallisten ohjeistusten ja laatusuosituksen valmisteluun.

Tehtävä	Tehtäväkokonaisuuden konkretisointi ja arvioinnin kohteita
<p>Sosiaalialan kehittämiseen vaikuttaminen asiantuntijaroolissa</p> <p>Työryhmät, neuvottelukunnat, komiteat, johtoryhmät, kannanotot ja lausunnot, selvitykset</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ohjaus- ja työryhmiin osallistuminen ▪ kannanotot, lausunnot, selvitykset mm. <p>Asiantuntijakomentointi / lausunnot Neuvottelukunnat Työryhmät Verkostot</p>
<p>Vaikuttamisfoorumit:</p> <p>Sosiaalihuollon tietosuojan ohjausryhmä SOHVI (PH) Mieli 2009-ohjelman toimeenpanon ohjausryhmän varajäsenyys (MS) Laurea-ammattikorkeakoulun alueneuvottelukunnan jäsenyys (MS) Aluekehittämisen foorumi (DIAK, Laurea) (PH)</p>	

Muu ammatillinen yhteistyö ja verkostot

Ammatillisen yhteistyön ja verkostojen tuloksena Sosiaalitaidon henkilöstö on osavaa, omaa hyvät perustiedot sosiaali- ja terveysalan keskeisistä kysymyksistä sekä meneillään olevista kehittämistrendeistä ja ilmiöistä niin yksittäisten sisältöjen kuin yhteiskunnallisten kysymysten osalta.

Tehtävä	Tehtäväkokonaisuuden konkretisointi ja arvioinnin kohteita
<p>Muu ammatillinen yhteistyö</p> <p>Osaamiskeskuksen henkilöstön osaamisen vahvistaminen, mm. osaamiskeskusverkostot, ammattilaisten verkostot, konferenssit, seminaarit, oma tutkimustyö</p>	<ul style="list-style-type: none"> • oman asiantuntijuuden vahvistamisen kannalta relevantteihin työryhmiin osallistuminen: <ul style="list-style-type: none"> Osaamiskeskusverkostot (substanssit) valtakunnalliset / laajat muut verkostot ▪ seminaarit / konferenssit ▪ koulutus: oman kehittämisen kannalta tarkoituksenmukainen henkilöstökoulutus <p>Koulutukset, foorumit, seminaarit jne. Muu yhteistyö</p>
<p>Erilaiset verkostot ja muut toiminta:</p> <p>Osaamiskeskusten asiantuntijaverkostot (tiedonhallinta, yleissuunnittelijat, johtajat, sosiaali- ja potilasasiamiehet) Ajankohtaiset konferenssit ja seminaarit (mm. TerveSos, Kuntamarkkinat, Sosiaalipolitiikan päivät, Sosiaalityön tutkimuksen päivät, Valtakunnalliset sosiaaliasiamiespäivät, Hyvinvointikunta-foorumi, aluevastaavaseminaari, Kehittyvä vanhustyö-tapahtuma) Osaamiskeskusten suunnittelijoiden verkoston koordinointi (PH)</p> <p>Oman työyhteisön koulutus- ja kehittämispäivät, suunnittelupäivät, kehityskeskustelut ja työnohjaus</p> <p>Kansainvälinen yhteistyö: opintomatka ICIC 16th konferenssi / Barcelona</p>	

3 Toimintojen toteutuminen sisältöalueittain vuonna 2016

Lapsiperheiden palvelujen kehittämisen kokonaisuus on todentunut alueellisissa substanssikohtaisissa verkostoissa (Kuuma: lapsiperheiden sosiaalipalvelut, varhaiskasvatus). Keskeisimpänä sosiaalipalveluiden tuottavuuden kasvattamisen haasteena on välittömän asiakastyön osuuden kasvattaminen, palveluprosessien joustavoittaminen, palvelutarpeen arvioinnin ja asiakastyön dokumentoinnin tehostaminen sekä uudistuneen sosiaalihuollon paikallinen toimeenpano.

Ikäihmisten palvelujen kehittämistyö on toteutunut tiiviissä vuorovaikutuksessa kuntien henkilöstön kanssa mm. erilaisissa verkostoissa ja Kotona Kotoa Kotiin -kehittämishjelman työpajoissa (11 kpl) ja asiantuntijakonsultaatioissa. Sosiaalitaito järjesti myös 5 kpl Elo- D -havainnointikoulutuspäivää, joihin osallistui 28 hlöä 10 eri kunnasta. Lisäksi ympärivuorokautiseen hoitoon tuotettiin opetusvideo ja ideapaketti kehittämistilaisuuden vetäjän avuksi. Materiaali on käytössä 14 kunnassa.

Kuuma-kuntien vanhustenhuollon kehittämistyöryhmän kokous pidettiin kaksi kertaa ja ympärivuorokautisen hoidon kehittäjät kokoontuivat kerran yhteisen opintokäynnin merkeissä. Keravalla. Omaishoidon tuen koordinaattorien yhteistyöverkosto kokoontui kaksi kertaa. Verkoston päätavoitteena on verkostoida samassa tehtävissä toimivia, itsenäisiä työntekijöitä ja jakaa hyviä käytäntöjä kuntien kesken.

Ikäihmisten palvelujen kehittämiskoordinaattori kuuluu RAY:n tukemaan Aluevastaavaverkostoon ja toimii Sosiaalitaidon toimialueella aluevastaavana. Aluevastaavat tukevat muistisairaiden ihmisten hoitoon osallistuvia ammattihenkilöitä ja välittävät uusinta ja ajankohdaisinta tietoa muistisairaiden ihmisten hoitoon ja tutkimukseen liittyvistä asioista. Sosiaalitaito järjesti 5 kpl muistisairauksiin liittyvää koulutustilaisuutta vuoden 2016 aikana.

Kotona kotoa kotiin -kehittämishjelmassa toteutettiin myös laajat asiakaskokemuskeskustelut koti- ja ympärivuorokautisessa hoidossa (14 kuntaa). Keskusteluissa vastuuhoitaja haastatteli asiakasta puolistrukturoidun kysymyslomakkeen avulla ja tulokset raportoitiin alueen yhteisenä ja kuntakohtaisina yhteistyössä Metropolian geronomiopiskelijoiden kanssa.

Lisäksi kehittämishjelmassa toteutettiin työajan seurantamittaus koti- ja ympärivuorokautisessa hoidossa, kotihoito 7 kuntaa ja ympärivuorokautinen hoito 12 kuntaa (KKK-kehittämishjelma). Mittauksen tuloksia tullaan hyödyntämään kehittämishjelman Lean-työpajoissa, joissa kuntien koti- ja ympärivuorokautisen hoidon henkilöstö koulutetaan muokkaamaan työskentely- ja asiakasprosessejaan Lean-menetelmän avulla.

Aikuisten palvelujen kehittämistyö toteutui pääosin tiedontuotantona vuonna 2016. Kuuma-kuntien aikuisten sosiaalipalvelujen kehittämistyöryhmä koordinoi Kuuma-kuntien alueella kehittämistyötä, joka konkretisoitui kuntien yhteisinä koulutuksina ja ohjeistuksina (esim. toimeentulotuki). Perustoimeentulotuen Kela-siirtoon valmistautuminen (mm. yhteisen hakulomakkeen työstäminen täydentävään ja ehkäisevään toimeentulotukeen) sekä uudistuneen sosiaalihuollon paikallinen toimeenpano.

Sosiaalipalvelujen vaikuttavuuteen ja talouteen liittyvä kehittämistyö konkretisoitui erityisesti lastensuojelutyön ja ikäihmisten palvelujen rakenteeseen, kustannuksiin ja määriin liittyvässä tarkastelussa (palvelujen tila 2015 -selvitykset) sekä SIFT –hankkeen tiedontuotannossa.

Kehittämistyötä jatketaan palveluiden tuottavuuden tarkastelulla (työn kohdentuminen, toiminnanohjaus, prosessikehittäminen) ja asiakasrajapinnassa syntyvän tietopohjan vahvistamisella (dokumentointi, yhtenäiset käytännöt ja asiakasasiakirjojen tietosisällöt) sekä sosiaali- ja terveydenhuollon merkittävimpien integraatiotarpeiden löytäminen palvelutuotannossa.

Informaatioteknologian ja tiedonhallinnan kehittämistyössä Sosiaalitaito on tiiviissä yhteistyössä THL:n kanssa. Kansa –koulu hankkeen toimeenpano alkoi ja valmentajien valmennuksen ensimmäinen vaihe toteutui 2016. Valmentajia valmistui noin 50. Kansa-koulu hankkeen päätavoitteena on sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain toimeenpano koko maassa.

Sosiaalialan henkilöstöön liittyvät teemat (osaamisen vahvistaminen ja uudistaminen) toteutuvat pääosin hankekohtaisessa työskentelyssä. Hankkeissa ja ammattikohtaisissa verkostoissa järjestettiin koulutusta, tukea ja asiantuntijoiden työkokouksia osaamisen vahvistamiseksi. Tämän lisäksi Sosiaalitaito toteutti sosiaalihuollon henkilöstön tilaa koskevan selvityksen STM:lle..

4 Huomioita Sosiaalitaidon vuoden 2016 toiminnasta

Sosiaalitaidon toiminta-alueen kuntien asiantuntijat ovat pitäneet tärkeimpinä toimintamuotoina suunnittelua ja päätöksentekoa tukevaa tiedontuotantoa sekä sosiaalialan kehittämistyön tukemista. Tämä on toteutunut laajana kuntalaisia ja asiantuntijoita tavoittainena sekä palvelujen käyttöä ja organisointia kuvaavina selvityksinä.

Kansainvälisen opintomatkan ja tiedontuotantoon liittyvän kokemuksen pohjalta Sosiaalitaidossa on toteutettu SIFT -selvitys. Prosessissa selvitetään millaisin palvelukerrostumin ja palveluprosessein paljon palveluja käyttävien palvelukokonaisuudet rakentuvat. Tarkoituksena on, että asiantuntijat nykyistä tarkemmin tunnistavat sellaiset asiakkuudet (profilointi), joihin liittyy palvelujen kerrostumien riski (kokonaisvaltaisempi palveluohjaus- ja tarpeen arviointi) sekä palvelujen ajallinen eteneminen. Aineistona kehittämistyössä on Lohjan ja Karviaisen alueen sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon yhteiset asiakkaat ajalta 6/2009-2015. Selvityksen tuloksia on käsitelty useissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijaryhmissä ja verkostoissa.

Tämän lisäksi valmistui simulointityökalu optimaalisen palveluverkon rakentamiseksi. Työkalan avulla saadaan tietoa väestön alueellisesta sijoittumisesta ikäryhmittäin, palvelujen käytön vaihteluista, palveluiden kustannuksista ja henkilöstöresursseista. Simulointityökalu käyttää laajaa tilastoaineistoa sekä julkisista tietolähteistä että palvelutuottajien omaa tietoa. Simulointityökalun mallit antavat tietoa optimaalisen palveluverkoston malleista sekä palvelujen järjestämisen että sote-tuotantoalueiden suunnittelun, kehittämisen ja päätöksenteon pohjaksi.

4.1 Sosiaalialan kehittämistyön syventäminen ja organisointi

Yhteistyö ja verkostot sosiaalialan osaamiskeskuksen ja tutkimus- ja oppilaitosten välillä (ammattikorkeakoulut, yliopistot, THL jne.) organisoituivat edelleen pääosin hankkeiden kautta tehtävänä yhteistyönä. Yhteistyömuotoina olivat mm. opinnäytetyöt, asiantuntijatehtävät hankkeissa, työkokoukset ja verkostotapaamiset. Kansainvälisenä toimintana toteutettiin asiantuntijoiden ja ammattilaisten opintomatka ICIC 16th konferenssiin (Barcelona), jonka teemana oli sosiaali- ja terveydenhuollon integraatio.

Sosiaaliasiamiestoiminnan asiakastyöstä nousseet havainnot ovat osa sosiaalipalvelujen kehittämistä. Asiakkailta saadun palautteen perusteella on tärkeää, että sosiaalipalveluista tiedotetaan riittävästi ja asiakkaille kerrotaan heidän oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan sekä eri toimenpidevaihtoehdoista. Päätösten perustelemiseen asiakkaalle ymmärrettävällä tavalla tulee kunnissa edelleen kiinnittää erityistä huomiota.

4.2 Tiedon tuottaminen ja soveltaminen kehittämistyön tueksi

Vuoden 2016 aikana Sosiaalitaidossa valmistui hankesuunnitelmien ja taustoituksen lisäksi 8 selvitystä.

Kehittämistyön tietoperustan vahvistamisen painopistealue on toteutunut hyvin. Tiedontuotannon osalta keskeinen heikkous primaaritiedon tuottamisessa ei ole ratkennut.

SIFT -työkalu ja optimaalisen palveluverkon simulointityökalu ovat pitkäjänteisen ja systemaattisen tiedontuotannon pohjalta syntyviä välineitä sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden, johdon ja päätöksentekijöiden käyttöön. Asiantuntija-arvioinneissa niiden tarpeellisuus on todettu kiistattomasti.

4.3 Sosiaalialan kehittämiseen vaikuttaminen asiantuntijaroolissa

Vaikuttamistyö on toteutunut kehittämissuunnitelmien ja -hankkeiden suunnittelutyöhön ja toteutukseen osallistumisena. Parhaiten tämä konkretisoituu hanketyöhön liittyvänä asiantuntijapanoksena ja selvityksinä. Lisäksi Sosiaalitaidon henkilöstö on osallistunut valtakunnalliseen vaikuttamistyöhön erilaisissa neuvottelukunnissa ja verkostoissa. Sosiaalitaidon asiantuntijat ovat olleet yhteistyössä hallituksen kärkihankkeiden valmistelussa sekä niin sosiaali- ja terveysministeriön, Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen, Kuntaliiton, Uudenmaan liiton kuin alueen tutkimus- ja oppilaitostenkin kanssa. Sosiaalitaidon henkilöstö on ollut mukana lainsäädäntö- ja kehittämistyön sisältöjen valmistelussa.

Sosiaalitaidon henkilöstö on osallistunut sosiaalialan osaamiskeskusten laatimien yhteisten lausuntojen ja kannanottojen valmisteluun.

4.4 Muu ammatillinen yhteistyö

Muu ammatillinen yhteistyö on konkretisoitunut henkilöstön verkostoitumisena sekä osaamiskeskusverkostoissa että muissa alan verkostoissa sekä henkilöstön työnohjauksena ja koulutuksena. Osallistuminen valtakunnallisiin osaamiskeskusverkostoihin, sosiaaliasiamesyhteistyöhön ja THL:n koordinoimaan verkostotyöhön on ollut kiinteää.

Sosiaalitaito on ollut yhteistyössä Aalto-yliopiston, Laurean, Metropolian, Luksian ja Diakin kanssa.

4.5 Sosiaalitaito yhteisönä

Sosiaalitaidon pysyvien työntekijöiden suhteen vaihtuvuutta ei viime vuosina ole ollut. Vuoden 2015 lopussa henkilöstön keski-ikä oli noin 52 ½ vuotta ja koulutustaustaltaan henkilöstö jakaantuu seuraavasti: yhteiskunta- tai hallintotieteellinen koulutus 3, matemaattisluonnontieteellinen koulutus 1, käyttäytymistieteellinen koulutus 1, kaupallinen koulutus 1. Sosiaalityöntekijän kelpoisuus oli yhdellä työntekijällä.

5 Lopuksi

Maakunnan ja sote-alueiden tehtävien suunnittelussa, kehittämisessä ja niitä koskevassa päätöksenteossa merkittävää on edelleen tiedontuotanto ja tietojohdamisen välineistö. Tähän tarpeeseen Sosiaalitaito vastaa osaltaan sekä optimaalisen palveluverkon simulointityökalun ja SIFT -kartoituksen tulosten avulla.

Sosiaalitaito on osaltaan toiminta-alueen kuntien sosiaalihuollon palvelujen ja ammattilaisten kehittäjä, hyvinvointitiedon tuottaja ja välittäjä sekä alan vaikuttaja. Sosiaali- ja terveydenhuolto on keskellä suuria rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia lähivuosina. Näiden muutosten onnistunut toimeenpano edellyttää tuekseen pitkäjänteistä kehittämistoimintaa ja ammattilaisten osaamisen uudistamista, toimintatapojen ja -menetelmien modernisointia sekä ajantasaista ja ”oikeaa” tietoa.

Sosiaalitaito tukee kaikin tavoin alueen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistustyötä tuottamalla asiantuntijoiden, johdon ja päätöksenteon käyttöön uutta tietoa ja välineistöä.

Sosiaalitaidon hallitus 2016 (=>19.5.2016)**Varsinaiset jäsenet**

Hynynen Pirkko, puheenjohtaja	Vihdin kunta
Klami Päivi	Tuusulan kunta
Nummikoski Saila	Hyvinkään kaupunki
Ranta-Salonen Heli	Lohjan kaupunki
Rintala Eija	Mäntsälän kunta
Salmela Outi	Raaseporin kaupunki
Salminen Tiina	Järvenpään kaupunki
Stähle Liisa	Kirkkonummen kunta

ero 2/2016

Varajäsenet

Karhu Ulla-Mari	Uudenmaan liitto
Kolkka Marjo	Diakonia-ammattikorkeakoulu
Paasovaara Seija	Laurea-ammattikorkeakoulu

Sosiaalitaidon hallitus 2016 (19.5.2016 =>)**Kunta / organisaatio****Nimi****Varsinaiset jäsenet**

Alapiessa Olli-Pekka	Hyvinkään kaupunki
Hynynen Pirkko	Vihdin kunta
Klami Päivi, puheenjohtaja	Tuusulan kunta
Savola Jari	Järvenpään kaupunki
Ranta-Salonen Heli	Lohjan kaupunki
Rintala Eija	Mäntsälän kunta
Salin Suvi	Nurmijärven kunta
Salmela Outi	Raaseporin kaupunki
Stähle Liisa	Kirkkonummen kunta

Varajäsenet

Laine Terhi	Diakonia Ammattikorkeakoulu
Karhu Ulla-Mari	Uudenmaan liitto
Paasovaara Seija	Laurea Ammattikorkeakoulu